

Protokół

141. posiedzenia Komisji Standaryzacji Nazw Geograficznych poza Granicami Rzeczypospolitej Polskiej, które odbyło się 27 maja 2026 roku w formie videokonferencji obsługiwanej przez Główny Urząd Geodezji i Kartografii.

W posiedzeniu uczestniczyli członkowie Komisji: T. Brzezińska-Wójcik, A. Czerny, S. Gil, R. Huszcza, R. Janusiewicz, S. Kacieszczenko, J. Kacprzak, D. Kalisiewicz, A. Markowski, J. Ostrowski, J. Pietrow, J. Pietruszka, A. Reszke, T. Wites, W. Włoskiewicz, E. Wolnicz-Pawłowska, B. Zagórski, M. Zych.

Obrady prowadził Maciej Zych, przewodniczący Komisji.

Wstępny porządek obrad obejmował:

1. Zagajenie.
2. Przyjęcie protokołu 139. posiedzenia Komisji z dnia 18 marca 2026 r. oraz protokołu 140. posiedzenia Komisji z dnia 29 kwietnia 2026 r.
3. Nazwy bez elementów rodzajowych – kontynuowanie omawiania wykazu.
4. Sprawy bieżące.
5. Polskie egzonimy w „Wielkim słowniku ortograficznym PWN” – kontynuowanie omawiania różnic z wykazem Komisji.
6. Wolne wnioski.

Ad 1. Przewodniczący przywitał członków Komisji na 141. posiedzeniu.

Ad 2. Zbieranie uwag do protokołu 139. posiedzenia kontynuowane było po 140. posiedzeniu w trybie korespondencyjnym. Protokół ten z naniesionymi (w trybie śledzenia zmian) wszystkimi uwagami, uzupełnieniami i zmianami zgłoszonymi zarówno na 140. posiedzeniu, jak i w trybie korespondencyjnym przedstawiono na bieżącym posiedzeniu – członkowie Komisji zaakceptowali protokół z wprowadzonymi zmianami jednogłośnie (16 głosów za).

Do protokołu 140. posiedzenia nie zgłoszono uwag i przyjęto go jednogłośnie (16 głosów za).

Ad 3. Kontynuowanie omawiania nazw obiektów fizjograficznych, w których nie ma elementu rodzajowego, rozpoczęto od nazw pozostawionych do wyjaśnienia.

Przy omawianiu nazwy *Półwysep Mani* pozostawiono do wyjaśnienia, czy nie należałoby przyjąć pseudoegzonim *Mani* dla regionu obejmującego ten półwysep i tereny przyległe. Uznano, że warto przyjąć egzonim dla regionu, jednocześnie stwierdzono, że zachowanie nazwy *Mani* dla półwyspu może wprowadzać w błąd (dla półwyspu obecnie są ustalone dwie nazwy – *Mani*, jako zalecana, i *Półwysep Mani*, jako wariantowa). Postanowiono, w związku z tym, przyjąć pseudoegzonim ***Mani*** dla regionu oraz skasować pseudoegzonim *Mani* dla półwyspu pozostawiając dla niego tylko nazwę *Półwysep Mani* (11 głosów za, 1 przeciw, 4 wstrzymujące się).

W trakcie dyskusji nad nazwą półwyspu *Koulun*, kilkakrotnie zwracano uwagę, że nazwa *Koulun* to także nazwa regionu. Takiego regionu nie ma wymienionego w wykazie egzonimów. Specjalny Region Administracyjny Hongkong dzieli się tradycyjnie na trzy regiony: wyspę Hongkong, Koulun i Nowe Terytoria. Egzonimy Komisja przyjęła dla Hongkongu (jako wyspy) i Nowych Terytoriów (jako regionu) – nie został przyjęty egzonim

dla regionu Koulun. Ponadto w wykazie egzonimów wymienione są, jako miasta, *Koulun* i *Nowy Koulun*. Obecnie Specjalny Region Administracyjny Hongkong stanowi jedną jednostkę miejską (odpowiednik państwa-miasta Singapuru) i miastem jest wyłącznie Hongkong, pozostałe miejscowości są obecnie tylko jego częściami. W przypadku Koulunu problemem jest, że nie jest on formalnie delimitowany. Jedną z oficjalnych dzielnic Hongkongu to Kowloon City District, jednak to tylko jedna z pięciu dzielnic, które znajdują się na obszarze historycznego Koulunu. Tradycyjnie dzielił się on na dwie części: Koulun, czyli obszar na południe od obecnej Boundary Street, uzyskany przez Wielką Brytanię w 1860 r., pokrywający się z Półwyspem Koulun (obecnie obszar znacznie szerszy ze względu na pozyskanie rozległych obszarów w wyniku osuszania sąsiednich akwenów), oraz Nowy Koulun, czyli tereny przyległe do Koulunu i znajdujące się na Nowych Terytoriach przyłączonych do brytyjskiego Hongkongu w 1898 r. Współcześnie obie te części określane są jedną nazwą *Koulun*, zaś nazwa *Nowy Koulun* wyszła z użycia i obecnie jest nazwą historyczną (obszar Nowego Koulunu traktowany jest współcześnie jako część Koulunu, a nie część Nowych Terytoriów).

Zaproponowano, aby skasować egzonimy *Koulun* i *Nowy Koulun* jako nazwy miejscowości i wprowadzić egzonim *Koulun* jako nazwę regionu (dla półwyspu nazwa pozostawiona byłaby bez zmian). W trakcie dyskusji zwrócono jednak uwagę, że traktowanie Koulunu jako regionu może nie być właściwe – jest to mocno zurbanizowana część Hongkongu, a fakt, że nie jest formalnie wydzielaną administracyjnie dzielnicą nie znaczy, że nie można go określić „częścią miasta” – tu jako przykład podano warszawską Pragę, która jest wydzielaniem nieformalnym, jednak nazwa ta jest traktowana, jako odnosząca się do części miasta, a nie do regionu. Po dyskusji członkowie Komisji postanowili skasować nazwę *Nowy Koulun* dla miejscowości oraz uznać, że nazwa *Koulun* odnosi się nie do miejscowości, tylko do części miejscowości (12 głosów za, brak głosów przeciw, 6 głosów wstrzymujących się).

Na poprzednim posiedzeniu postanowiono pozostawić do zweryfikowania, czy zasadny jest egzonim *Bije* dla wyżyny w Angoli. A. Czerny wyjaśnił, że oryginalną nazwę *Bié* wymawia się [bje], zaś polska nazwa jest omyłkowa. Została ona zestandaryzowana w „Polskim nazewnictwie geograficznym świata” z 1959 r. przypuszczalnie na podstawie rosyjskiego zapisu nazwy: Бие (oddawanej w transkrypcji z rosyjskiego właśnie jako *Bije*) – nie znano wówczas właściwej wymowy portugalskiej, a podstawowym źródłem informacji był radziecki wielki „Atlas mira” z 1954 r. W związku z tym zaproponował, aby zrezygnować z egzonimu *Bije* i w jego miejsce wprowadzić pseudoegzonim *Wyżyna Bié* z zastosowaniem oryginalnego portugalskiego zapisu. W trakcie dyskusji zastanawiano się, czy nie należałoby przyjąć tu nazwy *Plaskowyż Centralny* (od drugiej stosowanej nazwy portugalskiej – Planalto Central), a także spolszczenia *Wyżyna Bje* (oddającego wymowę). Ostatecznie Komisja przychyliła się do pierwotnej propozycji zmieniając egzonim *Bije* na nazwę *Wyżyna Bié* (11 głosów za zmianą, 3 przeciw, 4 wstrzymujące się).

Następnie kontynuowano omawianie nazw z listy nazw mianownikowych obiektów fizjograficznych, które czasami spotykane są w formie z elementem rodzajowym:

- *Tadżura* – spotykana jest forma *Zatoka Tadżura*, uznano, że należy ją przyjąć jako egzonim wariantowy, zwłaszcza że *Tadżura* to również nazwa miasta położonego nad tą zatoką (aklamacja);
- *Synaj* – spotykana jest forma *Półwysep Synaj*, uznano, że należy ją przyjąć jako egzonim wariantowy (aklamacja);

- *Kattara* – spotykana jest forma *Depresja Kattara*, uznano jednak, że nie należy jej dodawać jako zapisu wariantowego (aklamacja);
- *Adamawa* – spotykana jest forma **Wyżyna Adamawa**, uznano, że należy ją przyjąć jako egzonim wariantowy (aklamacja);
- *Rif* – spotykana jest forma *Góry Rif*, uznano jednak, że nie należy jej dodawać jako zapisu wariantowego (aklamacja);
- *Etosza* – spotykana jest forma *Bagna Etosza*, uznano jednak, że nie należy jej dodawać jako zapisu wariantowego (aklamacja);
- *Dżos* – spotykana jest forma **Wyżyna Dżos**, uznano, że należy ją przyjąć jako egzonim wariantowy (aklamacja);
- *Jukatan* – spotykana jest forma *Półwysep Jukatan*, uznano jednak, że nie należy jej dodawać jako zapisu wariantowego (aklamacja);
- *Disko* – spotykana jest forma **Zatoka Disko**, uznano, że należy ją przyjąć jako egzonim wariantowy, zwłaszcza że *Disko* to również nazwa dużej wyspy położonej przy tej zatoce (aklamacja);
- *Farvel* – spotykana jest forma **Przylądek Farvel**, uznano, że należy ją przyjąć jako egzonim wariantowy (aklamacja);
- *Niagara* – spotykana jest forma *Wodospad Niagara*, uznano jednak, że nie należy jej dodawać jako zapisu wariantowego (aklamacja);
- *Tehuantepec* – spotykana jest forma **Przesmyk Tehuantepec**, uznano, że należy ją przyjąć jako egzonim wariantowy (10 głosów za dodaniem nazwy, 4 przeciw, 4 wstrzymujące się);
- *Sonora* – spotykana jest forma *Pustynia Sonora*, uznano jednak, że nie należy jej dodawać jako zapisu wariantowego (3 głosy za dodaniem nazwy, 11 przeciw, 4 wstrzymujące się);
- *Alaska* – spotykana jest forma *Półwysep Alaska*, uznano jednak, że nie należy jej dodawać jako zapisu wariantowego (aklamacja);
- *Horn* – spotykana jest forma **Przylądek Horn**, uznano, że należy ją przyjąć jako egzonim wariantowy (14 głosów za dodaniem nazwy, 4 przeciw, brak wstrzymujących się);
- *Atakama* – spotykana jest forma *Pustynia Atakama*, uznano jednak, że nie należy jej dodawać jako zapisu wariantowego (aklamacja);
- *Galapagos* – spotykana jest forma *Wyspy Galapagos*, uznano jednak, że nie należy jej dodawać jako zapisu wariantowego (aklamacja);
- dodatkowo postanowiono dodać nazwę **Półwysep Valdés** (14 głosów za dodaniem nazwy, 1 przeciw, 3 wstrzymujące się);
- *Jork* – spotykana jest forma **Półwysep Jork**, uznano, że należy ją przyjąć jako egzonim wariantowy (aklamacja);
- *Jork* – spotykana jest forma **Przylądek Jork**, uznano, że należy ją przyjąć jako egzonim wariantowy (aklamacja);
- *Feniks* – spotykana jest forma **Wyspy Feniks**, uznano, że należy ją przyjąć jako egzonim wariantowy (aklamacja);
- *Tuamotu* – spotykana jest forma **Archipelag Tuamotu**, uznano, że należy ją przyjąć jako egzonim wariantowy (13 głosów za dodaniem nazwy, 3 przeciw, 2 wstrzymujące się);

Omówiono również kilka przyjętych przez Komisję nazw mianownikowych z elementem rodzajowym, które spotykane są w formie bez elementu rodzajowego:

- *Cieśnina Malakka* – stosowana jest także forma **Malakka**, uznano, że należy ją przyjąć jako egzonim wariantowy (aklamacja);
- *Wzgórza Golan* – stosowana jest także forma **Golan**, uznano, że należy ją przyjąć jako egzonim wariantowy (8 głosów za dodaniem nazwy, 6 przeciw, 4 wstrzymujące się);
- *Góra Tabor* – stosowana jest także forma **Tabor**, uznano, że należy ją przyjąć jako egzonim wariantowy (aklamacja);
- *Góra Syjon* – stosowana jest także forma **Syjon**, uznano, że należy ją przyjąć jako egzonim wariantowy (11 głosów za dodaniem nazwy, 2 przeciw, 5 wstrzymujących się);
- *Góra Ofel* – stosowana jest także forma **Ofel**, uznano, że należy ją przyjąć jako egzonim wariantowy (aklamacja);
- *Góra Nebo* – stosowana jest także forma **Nebo**, uznano, że należy ją przyjąć jako egzonim wariantowy (aklamacja);
- *Góra Skopus* – stosowana jest także forma **Skopus**, uznano, że należy ją przyjąć jako egzonim wariantowy (9 głosów za dodaniem nazwy, 3 przeciw, 6 wstrzymujących się).

Ad 4. Na 139. posiedzeniu omówiona została propozycja aktualizacji regulaminu Komisji. Regulamin w wersji przyjętej przez Komisję został przekazany do radcy prawnego GUGiK, który zgłosił kilka uwag redakcyjnych oraz kilka uwag merytorycznych. Po wyjaśnieniach z radcą prawnym ustalona została modyfikacja kilku zapisów oraz rezygnacja z zapisu dotyczącego sposobu wyboru wiceprzewodniczącego mającego zastępować przewodniczącego – zapis faktycznie był niejednoznaczny, dotyczył zaś sytuacji czysto hipotetycznej (w dotychczasowej historii Komisji nie było potrzeby jego zastosowania) i można go było odbierać, jako zbyt formalizm.

Członkowie Komisji zaakceptowali zmiany wprowadzone do regulaminu wynikające z uwag radcy prawnego, dodatkowo wprowadzając drobną zmianę redakcyjną (rozwiniecie jednego skrótu) – regulamin w tej postaci przyjęto jednogłośnie (18 głosów za). Ze względu na to, że radca prawny twierdzi, że regulamin Komisji powinien zostać przyjęty uchwałą, Komisja podjęła uchwałę dotyczącą przyjęcia regulaminu (uchwałę przyjęto jednogłośnie – 18 głosów za).

Na 139. posiedzeniu ustalono, że należy przygotować pismo wskazujące na błędy w „Małym słowniku ortograficznym”, a także informacje dotyczące nazewnictwa w nim zastosowanego opracować i opublikować w jednym z czasopism. Przewodniczący poinformował, że przygotował pismo w sprawie nazw zawartych w „Słowniku”, które zostało wysłane do przewodniczącej Rady Języka Polskiego, części członków Rady, a także do Towarzystwa Naukowego Warszawskiego, Polskiego Towarzystwa Językoznawczego, Towarzystwa Kultury Języka i Instytutu Języka Polskiego. Szerszą wersję uwag przygotował także w formie recenzji, która będzie opublikowana w jednym z najbliższych numerów „Poradnika Językowego”.

Część z osób, do których wysłane zostały pisma, odpowiedziało – były zarówno odpowiedzi popierające uwagi Komisji, jak i odpowiedzi bardziej ogólnikowe. Obszerną odpowiedź przygotowały natomiast autorki „Słownika” – odpowiedź ta została przesłana członkom Komisji niezwłocznie po jej otrzymaniu. W odpowiedzi autorki broniły swojego

stanowiska, czasami zarzucając Komisji stosowanie niepoprawnych nazw. Jednak przedstawiona przez autorki argumentacja dotycząca kluczowych kwestii nie jest zbyt przekonująca.

Dyskusję wśród członków Komisji wywołała kwestia, czy odpowiadać na to pismo i kontynuować polemikę, nie mając w sumie wielkiej nadziei do przekonania drugiej strony, że jej stanowisko nie jest poprawne. Zwrócono jednak uwagę, że brak odpowiedzi może być potraktowany jako uznanie argumentacji zawartych w piśmie do Komisji. Dlatego członkowie Komisji uznali, że przewodniczący powinien przygotować kolejne pismo, w którym powinny być wskazane błędy w otrzymanej odpowiedzi, a także wskazane, jakie nazwy powinny być w „Słowniku” poprawione. Należałoby również kolejny raz podkreślić, że Komisja oferuje współpracę w zakresie nazewnictwa geograficznego.

Przy omawianiu nazw geograficznych zawartych w „Wielkim słowniku ortograficznym PWN” pozostawiono do wyjaśnienia nazwę *Podnieprze* – Komisja nie uwzględnia takiego regionu w swoich publikacjach i postanowiono pozostawić do weryfikacji, czy taki region jest wyróżniany w kontekście współczesnym, jaki jest jego zasięg, nazwa ukraińska, a także, czy potrzebny jest egzonim. Z przedstawionych wyjaśnień wynika, że po polsku ta nazwa przeważnie dotyczy kontekstu historycznego, także po ukraińsku taki region nie jest obecnie jednoznacznie wyznaczany. Uznano, w związku z tym, że nazwy tej nie należy uwzględniać w wykazach Komisji, jednak może, jako nazwa o odniesieniu historycznym, być uwzględniona w słowniku (aklamacja).

W „Małym słowniku ortograficznym” zawartych jest kilka egzonimów, które nie są uwzględnione w wykazach Komisji – dyskutowano, czy któreś z tych nazw nie warto by uwzględnić w wykazach:

- *Arcybazylika Najświętszego Zbawiciela, Świętego Jana Chrzciciela i Świętego Jana Ewangelisty na Lateranie* – jest to tłumaczenie nazwy oficjalnej, natomiast Komisja przyjęła egzonim *Bazylika Świętego Jana na Lateranie*, który jest tłumaczeniem nazwy krótkiej, najczęściej używanej – uznano, że w tym przypadku nie ma potrzeby dodatkowego przyjmowania polskiego odpowiednika nazwy formalnej (aklamacja);
- *Bazylika Matki Bożej z Góry Karmel* – stanowi charakterystyczny element panoramy Valletty, kościół wybudowany w latach 1958–81 w miejscu XVI-wiecznego zniszczonego w czasie II wojny światowej – postanowiono przyjąć ten egzonim (aklamacja);
- *Cerkiew Tichwińskiej Ikony Matki Bożej* – jest to dość częste wezwanie cerkwi, w Rosji jest kilkadziesiąt tak nazwanych, w tym trzy w Moskwie, w większości nie są to znaczące obiekty – uznano, że nie ma potrzeby standaryzowania tej nazwy (aklamacja);
- *Kopiec Unii Lubelskiej* – znajduje się na szczycie wzgórza Wysoki Zamek we Lwowie, jego usypywanie rozpoczęto w 1869 roku (z okazji 300. rocznicy zawarcia unii lubelskiej w 1569 r.), obecnie na szczycie kopca jest taras widokowy, a sam kopiec tworzy drugi (obecnie wyższy) szczyt Wysokiego Zamku – postanowiono przyjąć ten egzonim (aklamacja);
- *Sobór Świętych Cyryla i Metodego* – praska katedra prawosławna, pierwotnie kościół rzymskokatolicki wybudowany w latach 1730–1736; w 1783 roku kościół zamknięto a budynek przeznaczono na koszary i magazyny, w 1866 roku został przekazany

Politechnice Czeskiej, zaś w 1933 przekazano go Kościołowi Prawosławnemu Czechosłowacji – postanowiono przyjąć ten egzonim (aklamacja);

- **Willa Papirusów** – jest najbardziej znanym obiektem ze stanowiska archeologicznego Herkulanum, jego nazwa pochodzi od biblioteki zwojów papirusów, odkrytej na jego terenie w 1750 roku; jest uznawany za jeden z najbardziej luksusowych domów w całym Herkulanum i w świecie rzymskim – postanowiono przyjąć ten egzonim (aklamacja);
- **Bled** – słoweński endonim to Blejsko jezero, gdzie ‘blejsko’ jest przymiotnikiem od nazwy miasta Bled, po słoweńsku nie używa się nazwy *Bled* dla tego jeziora, nazwa w takiej formie często spotykana jest w polskich publikacjach; w trakcie dyskusji zwrócono uwagę, że tradycyjną polską nazwą jest **Jezioro Bledzkie**, która współcześnie także jest spotykana – postanowiono przyjąć egzonim właśnie w tej formie (aklamacja);
- **Zug** – niemiecki endonim to Zugersee, nazwa w formie *Zug* (*jezioro Zug*, *Jezioro Zug*) spotykana jest w polskich publikacjach, sporadycznie także w formie *Jezioro Zugskie*; w trakcie dyskusji zwrócono uwagę, że nazwa przymiotnikowa jest niepoprawna, zastanowiono się także, czy nie wystarczy stosowanie po polsku nazwy niemieckiej *Zugersee*, po dyskusji postanowiono jednak dla jeziora przyjąć egzonim w formie **Zug** (9 głosów za dodaniem nazwy, 3 przeciw, 6 wstrzymujących się).

Ze względu na brak czasu dokończenie omawiania nazw do dyskusji oraz nazw geograficznych zawartych w „Wielkim słowniku ortograficznym PWN z zasadami pisowni i interpunkcji” odłożono na kolejne posiedzenie.

Na tym posiedzenie zakończono.

Protokółował:
Maciej Zych